

Ytringsfrihetens begrunnelser og begrensninger

Akersborg og Oslo Vest Rotary-klubber
Oslo, 1. februar 2023

1

Innledning

- Kort om meg .... og tema
- Hva er YF?
- Hva er egentlig en ytring - om tolkning.
- Hvorfor beskytter vi den?
- Hvordan beskytter vi den?
- Hvor går grensene for ytringsfriheten - rettslig og sosialt?

2

Hva er ytringsfrihet

- Friheten alle mennesker har til
  - å gi uttrykk for det de mener.
  - og ønsker å si noe om.
- Dette gjelder også friheten til å motta andres ytringer. Det siste kalles ofte informasjonsfrihet
- Forholdet til tankefriheten

3

Hva er egentlig en ytring? Om tolkning

- Formidling av meningsinnhold - i ytring eller handling ...
  - Symboler - fingre ...
  - Brenning- BH'er, flagg, hellige bøker supernytt ...
- Meningsinnhold - hvordan fastlegges det? Y - Oss – M
- Språknormer (ikke juss)
- Betydningen av kontekst - brann i et overfylt teater ...
- Kilder til misforståelser - forståelseshorisont, internett (komme tilbake til)

4

Hvorfor beskytter vi ytringsfrihet?

- Moderne begrunnelser for ytringsfrihet
  - Den personlige autonomi og frihet
  - Sannhetssøken
  - Demokrati
  - (Skepsisargumentet)
    - Omnisciente - nå?
    - Hva er «hellig», når? Provokasjonenes betydning ...
    - Ytringers virkningshistorie i verden ... fake news rebuttal vs. Sian-Zaman ...
- Viktig: Nødvendig, ikke tilstrekkelig begrunnelse!
  - Masse ytringer som ikke fører noe steds hen ....
  - Men uten ytringsfrihet - ingen av begrunnelsene mulig å realisere
  - Derfor sterkt beskyttet - og forbud mot forhåndssensur

5

Hvordan beskytter vi ytringsfrihet (og hva innebærer det)?

- Grt§ 100, EMK art. 10
- Rettskildhierarkiet
- Særlige krav til inngrep

6

Hvor går grensene for ytringsfriheten?

- Sosiale grenser

- Den aller mest begrensende faktor ... Folkeskikken
- PK/Woke, bekvemmelighet, popularitet, andre hensyn (karriere, Bjørneboes 10 bud ...)
- Flokken vår - og utgruppene - de sosiale reaksjoner sterke! Derfor viktig at vi har staten i ryggen (vi, Sian og paludan ...)

7

Hvor går grensene for ytringsfriheten? (forts...)

- Rettslige grenser

- Trusler - trygghet - den personlige, men som også er nødvendig for offentlig deltakelse! Sammenhengen grenserfrihet, og privatoffentlig sfære
- Voldsopfordringer - samfunnssikkerhet, trygghet
- æresvern - personvern Skjenken, Youtubersaken
- privatliv - personvern herunder bildretten og åvl. Advokatbilde, Lilla Stenberg, Barn på Facebook
- taushetsplikt - personvern, kildevern, mulighet for å gjøre jobb
- lojalitetsplikt - kontraktsgjennomføring (men offentlig ansatte)
- Særlig om hatefulle ytringer - gruppevern, samfunnsverr menneskeverd - forholdet til blasfemi (som er lov!)

8

Dagens offentlighet i endring - digitalisering, Internet

- Fragmentering fra gullrekka ...
- Fra redigerte til uredigerte «medier» - alle er sin egen redaktør
- Teknologigiganter - store katter
- SoMe:
  - Algoritmenes akselerering av menneskelige svakheter
  - Hardere debattklima - folk (politikere!) trekker seg
  - Samfunnstopper - betydningen av forbilder
  - Sivilisasjonens tynne ferniss - naturtilstanden ...

